

Sygn. akt I ACa 248/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Lucyna Świdowska-Pilis
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz (spr.) SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko Skarbowi Państwa-Prezesowi Sądu Rejonowego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 22 stycznia 2015 r., sygn. akt I C 418/14

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 248/15

UZASADNIENIE

Powód P. S. wystąpił z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w (...), domagając się zasądzenia kwoty 40.993,31 złotych wraz z odsetkami. W uzasadnieniu swojego żądania wyjaśnił, że na skutek niesłusznego wyroku wydanego w sprawie sygn. akt V P 62/03 przez Sąd Rejonowy w (...) Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyegzekwowano od niego kwotę 40.993,31 złotych. Wskazywał, iż wyrok, wydany przez Sąd Rejonowy w (...) Wydział III Karny, z dnia 15 listopada 2010 r., sygn. akt III K 823/06, „nie potwierdził w $\frac{3}{4}$ zarzutów

z wyroku Sądu Pracy. Po sprecyzowaniu żądania powód domagał się zasądzenia ogółem kwoty 63.988,80 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27.11.2012 r. do dnia wydania wyroku w sprawie.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, podnosząc zarzuty: przedawnienia roszczenia i braku legitymacji biernej Skarbu Państwa, który nie jest posiadaczem wyegzekwowanych od powoda środków oraz braku przesłanek dochodzenia odszkodowania na zasadzie art. 417¹ § 2 k.c..

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w (...) oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa- Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu. Opisany wyrok został wydany na tle następujących ustaleń, poczynionych przez Sąd pierwszej instancji:

Wyrokiem z dnia 24 lutego 2004 r., wydanym w sprawie sygn. akt V P 62/03, Sąd Rejonowy w (...) Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zasądził od P. S. na rzecz K. D. łączną kwotę 28.500 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od szczegółowo wymienionych w wyroku kwot i dat. Wyrok ten uprawomocnił się dniem 26 marca 2004 r.. Apelacja powoda (pозwanego w tamtej sprawie) od tego wyroku została prawomocnie odrzucona. Należności zasądzone wyrokiem z dnia 24 lutego 2004 r. wraz z kosztami egzekucji i odsetkami zostały w całości od powoda wyegzekwowane. Nie toczyło się postępowanie w przedmiocie stwierdzenia niezgodności z prawem wyroku z dnia 24 lutego 2004 r.

Opisany stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów urzędowych, które oceniono zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c., przy braku podstaw do ich kwestionowania.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd pierwszej instancji wskazał, że z twierdzeń faktycznych podanych przez powoda wynika, iż roszczenie dochodzone pozwem wywodzi z faktu niesłusznego wyegzekwowania od niego należności pieniężnych na rzecz K. D. oraz kosztów postępowania egzekucyjnego na podstawie wadliwego wyroku 24 lutego 2004 r. wydanego w sprawie sygn. akt V P 62/03, Sądu Rejonowego w (...). Wedle stanowiska powoda wadliwość tego wyroku potwierdza późniejszy wyrok wydany w sprawie sygn. akt III K 823/06 przez Sąd Rejonowy w (...) Wydział III Karny z dnia 15 listopada 2010 r.. Wobec tak określonej podstawy faktycznej roszczenia, zdaniem Sądu Okręgowego należało je zakwalifikować jako żądanie zasądzenia odszkodowania z tytułu strat powoda, wynikłych z wyegzekwowania należności na podstawie kwestionowanego przez niego wyroku. W tej sytuacji zasadność dochodzonych przez powoda roszczeń Sąd pierwszej instancji ocenił w świetle wymogów art. 417¹ § 2 k.c., zgodnie z którym jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Skoro zatem bezsprzecznie nie doszło do stwierdzenia we właściwym postępowaniu (art. 424¹ i nast. k.p.c.) niezgodności z prawem kwestionowanego przez powoda wyroku Sądu Pracy, a prawomocny wyrok z dnia 24 lutego 2004 r. wiąże sąd w rozpoznawanej sprawie (art. 365 § 1 k.p.c.), to brak było podstaw do uwzględnienia roszczenia powoda w oparciu o art. 417 k.c.. Sąd Okręgowy uznał, że z twierdzeń powoda i zebranych dowodów nie wynikają także przesłanki ewentualnej odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa na jakiegokolwiek innej podstawie. Dodatkowo wyjaśniono, że w świetle wyżej powołanych przepisów całkowicie obojętnym dla rozstrzygnięcia sprawy był fakt wydania wskazywanego przez powoda wyroku w postępowaniu karnym i treść tego wyroku. Bezprzedmiotowym byłoby także przesłuchanie zawnioskowanego przez powoda świadka.

Z wyższych przedstawionych względów, wobec braku jakiegokolwiek podstaw faktycznych czy prawnych umożliwiający chociażby częściowe uwzględnienie roszczenia, Sąd Okręgowy oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c., zasądzając kwotę wynagrodzenia pełnomocnika procesowego od powoda na rzecz strony pozwanej, jako wygrywającej proces w wysokości ustalonej na podstawie § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Wyrok Sądu Okręgowego został w całości zaskarżony przez powoda, który zarzucił, iż został on wydany z jawnym naruszeniem prawa. W bardzo obszernym uzasadnieniu apelacji powód drobiazgowo przedstawił swoje zastrzeżenia przede wszystkim do sposobu procedowania w sprawie, w której został wydany wyrok przez Sąd Pracy i z którego wydaniem powód wiąże swoją szkodę. Zawarł też w niej zarówno subiektywny komentarz, jak również wiele niedopuszczalnych ocen kierowanych pod adresem funkcjonariuszy Skarbu Państwa. Apelujący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenia na jego rzecz kwoty 144.068 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od marca 2014 r. i dalszymi odsetkami od dnia wydania wyroku uwzględniającego jego żądanie.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie może odnieść spodziewanego skutku, ponieważ zarzuty w niej zawarte nie są trafne. Obszerność środka zaskarżenia, czy nacechowane emocjonalnie sformułowania nie mogą zastąpić merytorycznej argumentacji. Sformułowane zarzuty i twierdzenia zawarte w apelacji zmierzają w istocie do podważenia prawomocnego wyroku wydanego w innej sprawie. Wobec wskazanej przez powoda podstawy faktycznej żądania, którą Sąd jest związany, jego roszczenie prawidłowo zostało zakwalifikowane jako żądanie naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem prawomocnego wyroku (art. 417¹ § 2 k.c.). W takim jednak wypadku konieczne jest uprzednie wyczerpanie przez stronę trybu przewidzianego przepisami. Zgodnie z art. 417¹ § 2 k.c. naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu jego niezgodności z prawem. W tym wypadku, skoro powód upatruje źródła swojej szkody w wydaniu wyroku określonej treści (który następnie został wykonany) zastosowanie znajdują przepisy art. 424¹ k.p.c. i nast. o skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie budzi wątpliwości, że powód nie dysponuje tego rodzaju orzeczeniem o charakterze prejudycjalnym. Wyrok wydany przez Sąd Pracy jest prawomocny, gdyż powód nie zdołał go skutecznie zaskarżyć i doprowadzić do poddania go kontroli instancyjnej. Nie oznacza to jednak, iż w obecnym postępowaniu Sąd może poddać kontroli prawomocne orzeczenie wydane przez inny Sąd. W tej sytuacji nie mogą okazać się skuteczne zarzuty powoda odnoszące się do sposobu procedowania w tamtej sprawie, ani zastrzeżenia do merytorycznej prawidłowości wydanego rozstrzygnięcia. Trafnie też wskazał Sąd pierwszej instancji, iż przewidziana procedura stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie może być zastąpiona przez odwołanie się do wyroku karnego, abstrahując już od trafności wniosków wyprowadzanych z treści tego wyroku przez apelującego. Skoro apelujący nie uzyskał stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku nie może domagać się naprawienia szkody, która miała zostać wyrządzona jego wydaniem. W tym stanie rzeczy zbędnym jest odnoszenie się do zarzutów przedstawionych w apelacji. Ponadto zgodnie z art. 383 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami. W konsekwencji niedopuszczalne było też domaganie się przez powoda na tym etapie kwoty 144.068 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od marca 2014 r. i dalszymi odsetkami od dnia wydania wyroku uwzględniającego jego żądanie.

W tym stanie rzeczy należy stwierdzić, że zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji stanowi wynik prawidłowych ustaleń (w istocie niespornych, co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy na tym etapie) oraz właściwie zastosowanych norm prawa materialnego. Dlatego też apelacja powoda, jako niezasadna, podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c..

Zawarte w wyroku Sądu pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach procesu było prawidłowe i zgodne z zasadą odpowiedzialności za wynik, wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c.. Podkreślenia wymaga, że zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi, o czym stanowi art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Wbrew przekonaniu skarżącego koszty sądowe nie są tożsame z kosztami procesu, a obejmują jedynie opłaty i wydatki (art. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Powód został zwolniony od kosztów sądowych, a zatem jako strona przegrywająca miał obowiązek zwrotu kosztów procesu (w tym

kosztów zastępstwa procesowego) stronie pozwanej. Dodatkowo należy wyjaśnić, że wysokość kosztów zastępstwa procesowego była uzależniona od wartości przedmiotu sporu, a nie aktywności procesowej przeciwnika. O kosztach postępowania apelacyjnego także postanowiono zgodnie z regułą odpowiedzialności za wynik sprawy i zasądzono od powoda na rzecz strony pozwanej koszty w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c..

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Lucyna Świdorska-Pilis SSA Anna Bohdziewicz